

20 maart 2022, derde zondag veertigdagentijd het jaar C
Evangelielezing: Lucas 13,1-9

Homilie

Het evangelie heeft het over politiek geweld en de slachtoffers ervan: over onschuldige burgers en verzetsstrijders die durven opkomen voor hun land en hun ideaal maar zonder pardon worden afgestraft. Het evangelie heeft het over ongelukken en rampen waar onschuldige mensen het slachtoffer van zijn... Zo te zien zijn de tijden niet veel veranderd in de loop van tweeduizend jaar: aardbevingen, natuurrampen, oorlog, geweld, dreigingen allerhande, verkeersagressie We horen er dagelijks over.

Ten tijde van Jezus ging men ervan uit dat het sowieso menselijke fouten waren die de basis vormden voor alle onheil dat mensen overkwam. Ondertussen weten we beter, al denken we stilletjes nog vaak: Waarom konden die mensen niet wat beter opletten? of: Waarom namen zij hun voorzorgen niet?

Ook vandaag vinden wij nog graag een fout om onheil en ongeluk te verklaren.

Maar Jezus' antwoord daarop is duidelijk: neen! Heel zijn getuigenis is een duidelijk 'neen' aan deze godsdeed of levensvisie. Het ongeluk dat mensen treft, kan te maken hebben met eigen schuld maar het is zeker niet bij bepaling zo. Want de ervaring leert ons dat er talloze onschuldige slachtoffers zijn van rampen en ongelukken en dat er heel veel lijden is dat helemaal niets met schuld of fout te maken heeft.

Maar het ligt blijkbaar in onze menselijke natuur voor alle lijden en miserie een schuldige te willen aanwijzen. Is het niet het slachtoffer zelf, dan moet het God wel zijn. Maar waarom zou God, die wij ons aller Vader mogen noemen, zijn kinderen zoveel zinloos lijden en zoveel menselijk kwaad aandoen? Misschien moeten we eens leren aanvaarden dat de menselijke rede hier voor een grens staat en dat het probleem van het lijden een mysterie is dat ons overstijgt.

En er is nog iets, zegt Jezus: tegenover God zijn alle mensen schuldig. Allemaal staan ze bij God in het krijt, getekend als ze zijn door menselijke kleinheid en onvolkomenheid.

Allemaal hebben ze behoefte aan bekering.

En dan vertelt Jezus zijn toehoorders de parabel van de onvruchtbare vijgenboom. Uit die parabel moet blijken wat het betekent: 'zich bekeren'. Uiteraard wil 'zich bekeren' zeggen: zich naar God toekeren, opnieuw de juiste weg opgaan. Maar wat houdt dit in? In de parabel doet de vijgenboom zelf helemaal niets en toch krijgt hij krediet!

Zou deze parabel ons misschien eerder iets over God willen zeggen?

In ieder geval brengt hij, in een tijd waar de idee van een straffende God zeer sterk leefde, een belangrijke nuance aan: nl. om recht te spreken gebruikt God andere maatstaven dan mensen. Gods' gerechtigheid is fundamenteel geïnspireerd door barmhartigheid, liefde en geduld.

Wij zouden zeggen: het heeft geen zin om die onvruchtbare vijgenboom nog langer te laten staan. Hij heeft alle kansen gehad, dus weg ermee!

Maar in de parabel neemt de wijngaardenier het woord en de man heeft een hart. Meer nog: de wijngaardenier is zijn hart kwijtgeraakt aan die sukkelboom en is van hem gaan houden.

Hij kan zijn dorre boom niet missen, in zijn ogen is het een uniek exemplaar geworden.

Daarom gaat hij voor hem pleiten bij de veeleisende bezitter van de boomgaard.

Uiteindelijk is het niet de wijngaardenier maar de bezitter van de boomgaard die de beslissing neemt om geduld te blijven oefenen en barmhartigheid te betonen in plaats van te straffen en te vergelden. Dit alles gebeurt wel op voorspraak van de wijngaardenier, de persoon tussen de eigenaar en de boom in.

In Bijbelse taal uitgedrukt: iemand tussen God en mens in, een voorspreker, een bemiddelaar. Ik denk dat we er niet ver naast zitten, als wij zeggen dat Jezus zelf zich in

deze parabel de rol van bemiddelaar toekent. Als bemiddelaar is het Jezus' taak Gods liefdevolle zorg voor de mens zichtbaar te maken en de mens toe te vertrouwen aan Gods' barmhartigheid.

Diezelfde taak heeft Jezus ook aan zijn leerlingen, aan zijn Kerk, en aan ons toevertrouwd. Ook wij moeten voor onze medemens uitdrukking zijn van Gods' liefde, zorg en geduld. Want in Gods' ogen is iedere mens uniek en is ieder mens het waard om gered te worden, hoe onvolkomen hij ook is. En dit werpt een heel ander licht op de betekenis van het begrip 'beking'.

Zich bekeren betekent dan: op een verantwoorde en verantwoordelijke wijze omgaan met je medemens: in de eerste plaats met de hulpbehoevenden, de mislukkelingen; met die onvruchtbare en vruchteloze mensenkinderen die aan jou zijn toevertrouwd en die je vaak op het randje van de radeloosheid en de wanhoop brengen, maar die klaarblijkelijk Gods eigen troetelkinderen zijn. Zich bekeren is: opnieuw en altijd opnieuw geloven in mensen, investeren in mensen met alle geduld en vertrouwen.

Mogen wij in deze parabel de kracht vinden om vol te houden, om steeds opnieuw te beginnen: om ons te bekeren tot de barmhartigheid en het geduld van God zelf.

Dan zullen we volgend jaar zeker vruchten afwerpen!

Miet Daeleman